

“НҮҮДЛИЙН ЦААЧИД”

ОЛОН УЛСЫН ТУЙЛЫН ЖИЛИЙН ХҮРЭЭНД ХЭРЭГЖСЭН EALÁT ТӨСЛИЙН ЗАЛГАМЖ

Саха (Якут) Улсын Тодолиное
дахь эвен цаачин
© С. Д. Матийсен

Цаачдын амьжиргаа болон экосистемийн уян хатан чанарыг сайжруулах нь

“Нүүдлийн цаачид” төслийг Даян Дэлхийн Байгаль орчны сан, НҮБ-ын Байгаль орчны Хөтөлбөрийн санхүүжилтээр Монгол Улс болон ОХУ-ны Засгийн Газраас хэрэгжүүлнэ. Төсөл нь ОХУ-ын Алс дорнод болон Монголын хойд хэсгийн цаа бугын бэлчээр нутгийн биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, газрын доройтлыг бууруулахад гол үйл ажиллагаагаа чиглүүлнэ. Уламжлалт мэдлэгийг орчин үеийн шинжлэх ухааны ололтуудтай хослуулан биологийн олон янз байдлыг хамгаалж бэлчээрийн талхагдлыг бууруулснаар цаатан иргэдийн амьжиргаа болон хүрээлэн буй орчны уян хатан чанар сайжирна.

Энэхүү төслийг Дэлхийн цаачдын холбоо болон Цаа маллагчдын олон улсын төвөөс санаачилсан бөгөөд төслийг хамтран хэрэгжүүлэгчээр ОХУ, Монгол Улсын Засгийн Газрын холбогдох яамд, бүсийн болон орон нутгийн засаг захиргаа, нутгийн уугуул иргэдийн нөхөрлөл, холбоод ажиллана. Мөн төсөл хэрэгжүүлэх санаачлагыг Норвегийн Гадаад хэргийн яам болон Засгийн газрын удирдлага, шинэчлэлийн яам тус тус дэмжсэн болно.

ОХУ-ын Саха-Якут, Чукотка ба Монголын хойд хэсэг нь цаа бугын бэлчээрийн чухал газар нутаг бөгөөд энэ нь уур амьсгалын өөрчлөлт, газрын доройтол болон биологийн олон янз байдлын хомсдолд ихээхэн өртөж байна. Уламжлалт цаа маллагаа нь газар ашиглалтын тогтвортой хэлбэр болохын хувьд олон улсын ач холбогдол бүхий биологийн олон янз байдлыг хамгаалахад үр дүнгээ өгсөн хэдий ч өнөөгийн байдлаар тайгын зарим бүс нутагт энэ нь устаж үгүй болох аюул нүүрлээд байна. Иймд “Нүүдлийн Цаачид” төсөл нь уур амьсгалын өөрчлөлт, газрын доройтол болон биологийн олон янз байдлын хомсдлыг бууруулж, тайга ба тундрын бүсийн цаагдах дэмжлэг үзүүлэх чиглэлээр ажиллана.

Биологийн олон янз байдлын талаарх уламжлалт мэдлэг нь эдгээр бүс нутгийн цаа маллагааны үндэс суурь бөгөөд төслийн хүрээнд энэхүү хосгүй мэдлэгийг хадгалж, орчин үеийн шинжлэх ухаантай хослуулсан аргачлалаар хойч үедээ өвлүүлэх сургалтын хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх, улмаар цаатан иргэдийн уламжлалт амьжиргааны хэлбэр болон соёлын өвийг хадгалахад дэмжлэг үзүүлнэ.

Төслийн хүрээнд биологийн олон янз байдлын өөрчлөлт нь цаа маллагаанд хэрхэн нөлөөлж буйг тодорхойлж улмаар дасан зохицох стратеги боловсруулахад анхаарна. Түүнчлэн цаачдын биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, байгалийн нөөцийн менежментийг хэрэгжүүлэх болон хувийн хэвшил, төр захиргааны байгууллагуудын оролцоотойгоор газар ашиглалтын төлөвлөлт хийх чадавхийг бэхжүүлнэ.

www.nomadicherders.org

Үйл ажиллагаа болон амжилтууд

“Нүүдлийн цаачид” төслийн санал нь 2012 оны 6 дугаар сард Даян Дэлхийн Байгаль орчны сангийн зөвлөлөөр батлагдаж улмаар Арктикийн зөвлөлийн Арктикийн ургамал, амьтны аймгийг хамгаалах ажлын хэсгээр дэмжигдсэн болно. Төсөл боловсруулах ажлыг НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөр/ГРИД-Арендал болон Цаа маллагчдын олон улсын төв хамтран удирдан, чиглүүлж байна. Төсөл нь 2014 оноос эхлэн 4 жилийн хугацаатай хэрэгжихээр төлөвлөгдөж байна.

2012 оны 10 дугаар сард Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Цахиагийн Элбэгдоржийн Норвегийн Вант Улсад хийсэн албан ёсны айлчлалын үеэр уг төслийн саналыг танилцуулав. Мөн НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөрийн дэмжлэгтэйгээр төслийн зорилтот газар нутагт амьдарч буй Цаатан (Духа) иргэдийн саналд үндэслэн боловсруулсан цаа маллагааны тогтвортой байдлыг хангах талаарх Өөрчлөгдөн буй Тайга: Монголын цаатнуудад тулгарч буй асуудлууд сэдэвт тайлан гаргав.

“Нүүдлийн цаачид” төслийн багийхан Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн хамт. Зургийг Л. Элбэрзаяа

2012 оны 11 дүгээр сард төсөлд хамрагдаж буй улсуудын Засгийн газрын төлөөлөгчид, эрдэмтэн судлаач болон цаа маллагч иргэдийг оролцуулсан Талуудын Олон улсын уулзалтыг зохион байгуулж төслийн үйл ажиллагааны талаар хэлэлцэв. Энэхүү уулзалтыг Якут улс Оросын холбооны улсын бүрэлдэхүүнд орсны 380 жилийн ойн хүрээнд зохион байгуулсан бөгөөд Саха улсын Ерөнхийлөгч Егор Борисовын нэрэмжит хүндэтгэлийн хүлээн авалтын үеэр Дэлхийн цаа маллагчдын холбооны Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Иохан Матис Тури талуудын хамтын ажиллагааны талаар илтгэл тавилаа.

Баярын үйл ажиллагааны үеэр төслийн хамтрагчид Саха улсын Дэд Ерөнхийлөгч Дмитрий Глушкотой уулзаж төслийн цаашдын үйл ажиллагааны талаар ярилцав.

Иохан Матис Тури Саха улсын Ерөнхийлөгчид “Гукси” гардуулж байгаа нь © Зургийг Лауренсе Хислоп

Төслийн хамтрагчид

Монгол Улс

Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яам
Тайгын байгаль нийгэмлэг

Оросын Холбооны Улс

Байгалийн нөөц, хүрээлэн буй орчны яам
Бүх Оросын Байгаль хамгааллын судалгааны хүрээлэн
Өмнөд Якутын Эвенкүүдийн холбоо
Цаа бугын аж ахуйг хөгжүүлэх холбоо
Саха Якутын Хатысдыр дахь Тайгын цаа бугын аж ахуйн мэдээллийн төв
Дэлхийн цаа маллагчдын холбооны Орос дахь төлөөлөгчийн газар
Санкт Петербургийн Их сургууль
Саха (Якут) улсын Уугуул иргэдийн холбоо
Арктик EALAT хүрээлэнгийн салбар
Арктик EALAT хүрээлэнгийн Их сургуулийн салбар сургууль
Болох Херцены Их сургууль

Олон Улсын Байгууллагууд

Дэлхийн цаачдын холбоо
Цаа буга маллагчдын олон улсын төв, Норвеги
Норвегийн Мал эмнэлэгийн шинжлэх ухааны сургууль
Туйл орчмын цаачдын хүрээлэн, Норвеги
НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөр/ГРИД Арендал, Норвеги
НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөр

Холбоо барих хаяг

Монгол дахь Үндэсний Зохицуулагч

Пүрэвийн Цогтсайхан
Тайгын байгаль нийгэмлэгийн тэргүүн
Монгол Улс, Улаанбаатар-46, Шуудангийн хайрцаг 183
Баянгол дүүрэг, 15-р хороо, 29-33
Утас: 976-11-310317, 976-99075559
И-мэйл хаяг: montaignature@gmail.com

Орос дахь Үндэсний Зохицуулагч

Михаил Погодаев (PhD)
Санкт Петербург дэхь Цаа бугын аж ахуйг хөгжүүлэх холбоо болон Цаа маллагчдын олон улсын төвийн салбар
Невскийн өргөн чөлөө, 128А, Санкт Петербург хот, ОХУ, 121024
Утас: +78123237168, +79119169780
И-мэйл хаяг: pogodaevm@gmail.com

Олон улсын Зохицуулагчид

Профессор Свейн Диш Майтисен
“Нүүдлийн Цаачид” Төслийн багийн ахлагч
UArctic EALAT институт, Цаа буга маллагчдын олон улсын төв
Утас: +47 905 24116,
И-мэйл хаяг: svein.d.mathiesen@gmail.com www.reinportal.org
www.reindeerblog.org

Бёрн Алфтан

“Нүүдлийн Цаачид” Төслийн менежер
НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөр/ГРИД Арендал
Утас: +47 907 344 32
И-мэйл хаяг: bjorn.alfthan@grida.no

Ассоциация «Оленеводы Мира»
Association of World Reindeer Herders

